

1° Εργαστήριο Ζωγραφικής/TEET

Υπεύθυνοι: Γιάννης Ζιώγας, Ζωγράφος, Αναπληρωτής Καθηγητής

8^η βδομάδα/εαρινού 2019-20

Η Stanza Segreta του Michelangelo Buonarroti

Η Τέχνη πέρα από τον Εγκλεισμό

«Η τέχνη είναι ελευθερία», η «τέχνη είναι δύναμη», η «τέχνη είναι καταφύγιο» είναι μερικές από τις προσεγγίσεις που κατά καιρούς ακούγονται για την τέχνη. Κάποιες φορές ακούγονται αυτά ως στερεότυπα ίσως και παλιομοδίτικα. Αλλά υπάρχουν επαναλαμβανόμενα παραδείγματα που δείχνουν ότι η τέχνη έχει μια αυτοδύναμη δυναμική ίασης, παρέμβασης και ουσιαστικού μετασχηματισμού της (όποιας) πραγματικότητας.

Μια τέτοια ιστορία είναι εκείνη του Μικελάντζελο το 1530. Ο Μικελάντζελο έμεινε εγκλειστος επί δύο βδομάδες σε ένα δωμάτιο 15τμ, κάτω από τους τάφους των Μεδίκων. Στους δρόμους μακελάρηδες δύο αυτοκρατοριών και τους Πάπα σφάζαν τους δημοκρατικούς της Φλωρεντίας. Μέσα σε αυτήν την προσμονή ακόμη και ενός πιθανού βίαιου θανάτου ο 55χρονος υποστηρικτής των δημοκρατικών Μικελάντζελο σχεδίαζε με τα λίγα κάρβουνα που είχε στη διάθεσή του.

Θα μπορούσε να ήταν τα τελευταία έργα του...

Ζώντας στη συνθήκη που την χαρακτήριζε η λέξη και της δικής μας εποχής «εγκλεισμός» ο Μικελάντζελο επιβίωσε με την τέχνη ως δημιουργική καταφυγή πραγματικότητας. Την τέχνη ως μια νοερά προσευχή που

ανανεώνει τη σκέψη, ενισχύει την πίστη στον εαυτό, γίνεται η παρηγοριά για το μέλλον του Ανθρώπου. Και τελικά επιτρέπει την απόλυτη διαφυγή προς τη δημιουργικότητα του παρόντος και του μέλλοντος.

Οι φιγούρες της *Stanza Segreta* αιωρούνται· έχουν αναχωρήσει στο άπειρο πέρα από τον περιορισμό των τοίχων, των δωματίων, της πραγματικότητας.

Η τέχνη είναι μια *Stanza Segreta* εκεί που καταφεύγει ο καλλιτέχνης, και ο κάθε άνθρωπος για να επανασυνδεθεί με το Ουσιαστικό που τον συνδέει, τελικά με την ίδια την ύπαρξή του. Ο καλλιτέχνης, όπως ο Μικελάντζελο, θα επωπιστεί τον κίνδυνο και το κόστος των πολιτικών/κοινωνικών επιλογών του, θα καταφύγει στην *Stanza Segreta* και αναδυθεί ζωντανός, αναβαπτισμένος μέσα από τη σχέση του με την ζώσα τέχνη, μια σχέση που, αν κάποιος την έχει βιώσει, δεν θα την αποτάξει ποτέ.

Και τελικά θα επιβιώσει....

Η ιστορία της Stanza Segreta

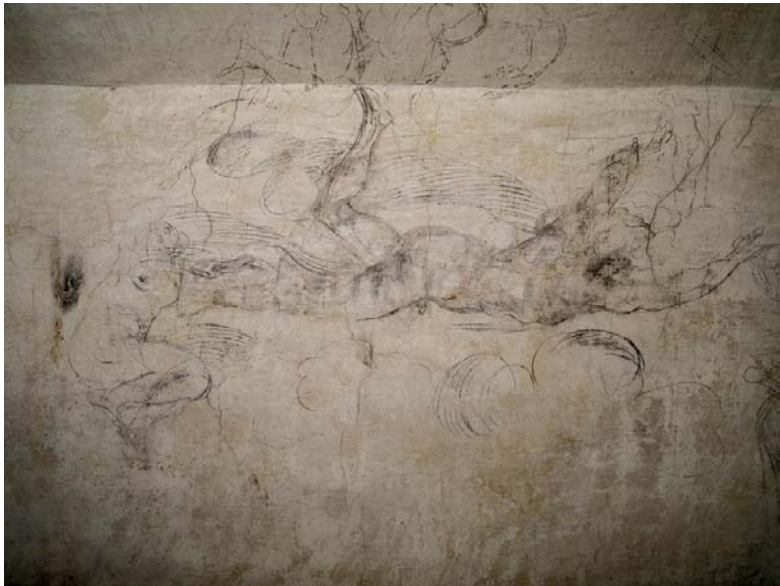

Ο μεγάλος Μικελάντζελο το 1530 είχε συμμετάσχει ενεργά το 1527 στην εκδίωξη των Μεδίκων στην Φλωρεντία και στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας. Αν και η Μέδικοι ήταν οι βασικοί του υποστηρικτές στο έργο του ο Μικελάντζελο συντάχθηκε με τους δημοκρατικούς και εγκαταστάθηκε στη Φλωρεντία, βοήθησε στην ενίσχυση των τειχών και συνέπραξε με την αντίθετη πλευρά από εκείνη των Μεδίκων. Ωστόσο το 1530 τα παπικά στρατεύματα των Μεδίκων, και οι στρατοί της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και της Ισπανίας ανακατέλαβαν μετά από δεκάμηνη πολιορκία την Φλωρεντία και πραγματοποίησαν επιχειρήσεις εξόντωσης των δημοκρατικών.

Ο Μικελάντζελο για να σωθεί κρύφτηκε στο πιο απίθανο μέρος που θα μπορούσε κανείς να σκεφθεί: κάτω από τους τάφους των Μεδίκων που ο ίδιος είχε λαξεύσει και σχεδιάσει στο Παρεκκλήσιο των Μεδίκων υπήρχε ένας χώρος περίπου 14 τμ. Εκεί, για περίπου δυο εβδομάδες μέχρι να μπορέσει να διασωθεί παρέμεινε έγκλειστος. Στη συνθήκη αυτή Μικελάντζελο δεν έμεινε άπραγος ως καλλιτέχνης: έφτιαξε στους τοίχους του δωματίου μεγάλα σχέδια με τον μοναδικό του τρόπο. Αυτά τα σχέδια και το μυστικό δωμάτιο (stanza segreta) έγιναν προσβάσιμα στο κοινό μόλις το 2020. Υπάρχει και η άποψη ότι τα σχέδια δημιουργήθηκαν

προγενέστερα το 1520 κατά τη διάρκεια της δημιουργίας των γλυπτών του Παρεκκλησίου από τον Μικελάντζελο αλλά και εργάτες που δούλευαν μαζί του.

Οι φωτογραφίες είναι από το <https://www.nationalgeographic.com/news/2017/04/michelangelo-secret-room-pictures-genius/>